

7.1

До Председателя на Комисията по
Международноправно дейност
и европейски въпроси
във Висшия съдебен съвет
Госпожа Галя Захарова

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
92-50-003	09.02.2011

Качено

ДОКЛАД

Относно участие в 9-та среща на членовете на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, проведена в гр. Брюксел, Белгия на 20 и 21 януари 2011 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАХАРОВА,

С настоящия доклад желая да Ви информирам относно участието на българската делегация в 9-та среща на членовете на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, която се проведе в гр. Брюксел, Белгия на 20 и 21 януари 2011 г..

В срещата от българска страна взеха участие 10 представители, 6-ма от които командировани от ВСС със Заповед № 95-20-001/14.01.2011 г., а именно: Анелия Мингова – представляващ ВСС, Мая Кипринска – член на ВСС, Светла Данова – член на ВСС и трима членове на Вътрешната съдебна мрежа по граждански и търговски дела: Дарина Костова – Окръжен съд, гр. Бургас, Дочка Върбева – Апелативен съд, гр. Пловдив и Богдана Желявска – Софийски градски съд.

Заедно с това, пред вид разширяването на Европейската съдебна мрежа за представители на съответните съсловни юридически организации, считано от 2011 г., в срещата взеха участие Милена Илчева, като представител на нотариусите, Делян Николов, частен съдебен изпълнител и Красимир Войнов, Министерство на правосъдието,

Срещата бе организирана в два последователни дни: 20 и 21 януари, по време на които бяха представени финалните доклади на Европейската комисия във връзка с дейността на Европейската мрежа през 2010 г. и бяха набелязани основните насоки на действие през 2011 г., като бе утвърден и графикът за срещите на контактните точки през

предстоящия едногодишен период и отделните проблеми, които следва да бъдат дискутирани и да намерят своето развитие.

Мнението на нашата делегация единодушно бе, че работата на Европейската съдебна мрежа през изтеклия едногодишен период бе изключително полезна и страната ни следва да продължава участието си в различните нейни инициативи.

Отделно от това от Белгийска страна бе предложено сформирането на работна група по случаите, свързани с международното отвлечане на деца, които се разглеждат по Хагската конвенция и възможностите за прилагане на трансгранична медиация в тези случаи.

Богдана Желявска,
Заместник председател на СГС

ПРОВЕЖДАНЕ НА СРЕЩАТА

1. Дневен ред

9-та среща на членовете на Европейската съдебна мрежа /ЕСН/ по граждански и търговски дела, която се проведе в гр. Брюксел, Белгия на 20 и 21 януари 2011 г. протече при следния дневен ред:

ЧЕТВЪРТЪК, 20.01.2011 г.

14,15 Посрещане и практическа информация за срещата

14,30 Поздравителни думи от г-н Франсоа Льо Бел, Европейска комисия

14,45 **Информация за новото решение за ЕСН** – г-н Кристоф Сажонс, Секретар на ЕСН, Европейска комисия

15,00 **Участие на отделните юридически професии в ЕСН** и техният принос за мрежата – изказване на адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, съдебни секретари от Англия, Франция, Германия, Белгия Португалия, Испания

16,45 Дискусия с всички участници по проблема

17,45 Заключителни бележки от Европейската комисия.

ПЕТЪК, 21.01.2011 г.

9,30 Представяне от страна на Европейската комисия основните насоки в развитието на Европейското законодателство през 2010 г.

9,35 Информация относно **Рим III** – Г-н Маркус Залевски, Европейска комисия

9,55 Информация относно предложение на Комисията относно изменение на **Брюксел I** – Г-жа Карен Вандекерхове, Европейска комисия

10,15 **Директива за медиацията** – презентация от Джером Кариат, Европейска комисия

10,30 Заключителни обсъждания относно **фамиланата медиация**.

11,15 **Зелена карта относно обмена на лични данни**.

11,30 Представяне на **Европейските програми за обучение** – Европейска комисия

12,15 Дейности по мрежата, предвидени в **Графика за годишните срещи за 2011 г.** Дебати относно включване за обсъждане на различни теми по различните европейски инструменти и тяхното практическо приложение в държавите – членки

12,45 Заключителни бележки – Европейска комисия

Следобедно заседание – само за контактните точки – Изводи за работата на Европейската съдебна мрежа през изтеклата 2010 година.

2. Основни теми, разисквани по време на срещата и изказванията към тях

Заседанието, проведено на 20.01.2011 г.:

Представителят на Европейската комисия, който откри срещата, поздрави участниците в годишната среща и изказа задоволство от работата на Мрежата. Според него фактът, че годишно на 300 000-те страници на страницата на мрежата е имало над 140 000 посещения е голям успех. Много важни са персоналните контакти между контактните точки на държавите – членки, които могат да решат спешно възникнал конкретен проблем.

Бе подчертана **новата юридическа рамка на ЕСН**, изразяваща се в разширяването ѝ и достъпът на отделните юридически професии, което ще даде възможност за **сътрудничество** между представители на различните юридически съсловия и **ще допринесе за създаването на една нова юридическа култура** в рамките на ЕС, което именно е и една от целите на ЕСН.

Участниците в срещата бяха запознати с основните характеристики на промените, които понастоящем вече са в сила, а именно: новите членове на ЕСН, считано от 01.01.2011 г., както и с целите на тези промени, а именно – сътрудничеството между държавите в областта на гражданското и търговското право и осигуряване на гражданите на ефикасен достъп до правосъдие. Според изнесените данни понастоящем има 109 контактни точки, 120 централни органа, 6 съдии, които работят на разменни начала в други държави и 181 представители на различни власти в държавите членки, или общо – съдебната мрежа наброява 436 членове и отделно от това – 58 представители на различните професионални организации.

В рамките на ЕСН се провеждат най-малко 6 годишни срещи, актуализира се уеб-страницата ѝ, работи се върху усъвършенстването на

Европейския съдебен атлас и другите инструменти /по отношение на които вече има налична огромно количество база данни, както и имената и адресите на контактните точки/.

През изтеклата година бюджетът на мрежата е бил 350 000 евро.

Секретарят на мрежата се спря подробно на **функциите на новите членове на ЕСН - представителите на другите юридически гилдии**, представени в Мрежата: - да работят в сътрудничество с другите контактни точки, - да предоставят на мрежата необходимата и релевантна практическа информация, - да участват в редовните срещи когато се обсъждат материи, които ги касаят, - да работят в сътрудничество с членовете на вътрешните съдебни мрежи, - да допринасят за изясняване на приложимото право и пречките възникващи при прилагане на критерия обществен ред, - да изготвят доклад на всеки 2 години, - да отговарят на изпратените до тях питання в 15 дневен срок. Ще бъде изготвен електронен регистър за отправените питання към новите контактни точки.

След въведенията на представителите на Европейската комисия бяха изслушани изказвания на представители на различните професионални организации от държавите – членки.

Представители на адвокатското съсловие:

Според представителя на Англия и Уелс, решението на Съвета за разширяване на мрежата е от огромно значение за адвокатската гилдия, тъй като дава възможност на адвокатите да допринесат за международноправното сътрудничество между държавите – членки и да бъде внесена яснота относно проблемите, свързани с приложимото право, със запъване на лагуните в законодателствата, с начина на функциониране на отделните европейски инструменти. От изключителна важност е да бъде изслушано мнението на хората отвън, да бъде създаден форум за дебатиране на проблемите и за търсене на решения. Според английския представител, разширяването на мрежата ще даде възможност на адвокатите да участвуват в конструктивна форма в европейското правосъдие, което ще бъде от изключителна полза за всички.

Думата бе взета от френския представител на Адвокатурата, който също изрази задоволството си от решението на Съвета за разширяване на мрежата. Според него адвокатите са говорители на обществото и на гражданите и приемането им като членове на ЕСН е от изключителна важност, пред вид предоставената им възможност да използват инструментите за европейско сътрудничество за защита интересите на своите клиенти. Сподели, че във Франция е започнало създаването на Мрежа от адвокати, специализирани по европейско право.

Представители на нотариусите:

Представителят от немска страна изрази задоволство от решението на Съвета за разширяване на мрежата и предоставената възможност за

участие на представителите на нотариусите. Разказа за дейността на Европейската нотариална мрежа, в която участват представители на 22 държави - членки, както и за дейността на Федералната камара на нотариусите със седалище в гр. Берлин и офис в гр. Брюксел. Основните проблеми, които бяха изтъкнати като най-често изникващи пред нотариусите са: компетентност, наследяване, приложимо право, вписвания. В рамките на Европейската нотариална мрежа съществува електронна система, в която има обемна база данни основно относно наследственото право и отправените питання до отделните членове на мрежата по правоприлагане, като тези въпроси биха могли да бъдат включени и в ЕСН. От изключителна важност е обменът на информация, както и провеждането на съвместни обучения.

Представителят на Нотариалния съвет на Кралство Белгия информира участниците, че в държавата е била проведена среща на нотариусите по инициатива на Министерство на правосъдието, на която е било подчертана изключителната важност за нотариусите на разширяването на ЕСН и предоставяне възможност за участие, тъй като нотариусите на практика използват европейските правни инструменти. Обмяната на информация и практика би помогнала на всички и най-вече на гражданите, особено в някои конкретни области – Брюксел I, Европейско изпълнително основание, развод, медиация, премахване на института на екзекватурата, наследяване, издръжки и др. Посочена беше съществуваща Мрежа на регистрите за завещанията.

Съдебни секретари:

Докладът беше изнесен от испанска страна. Представителката на съдебните секретари от гр. Барселона запозна участниците в срещата с функциите и правомощията на съдебните секретари в Кралство Испания, които са доста по-широки от тези в другите европейски държави, особено след реформата от 2009 г. Съдебните секретари са юристи, които са издържали изпит, след което са избрани и назначени от Министерство на правосъдието и принадлежат на висшата част на съдебната администрация. В Кралство Испания понастоящем има 3 000 съдебни секретари, които имат правомощия по ръководене на съдебния офис /канцелария/, по удостоверение автентичността на съдебните документи, придаване на удостоверителна сила на отделни документи, снемане на показания на свидетели, отделни процесуални действия от съдебния процес в хода на делото, както и изпълнение на съдебните решения.

В тази връзка пред съдебните секретари стоят проблеми във връзка с прилагането на различните европейски инструменти, особено относно Регламент 1393 и Регламент 1206. През 2010 г. в гр. Мадрид е учредена Мрежа на съдебните секретари, която включва 30 контактни точки на национално ниво. Участието на съдебните секретари в ЕСН ще допринесе за увеличаване на достъпа до правосъдие на гражданите и за подобряване на правосъдието в рамките на международноправното сътрудничество, както и за запознаване с отделните правни системи на държавите – членки.

Съдебни изпълнители:

От френска страна докладчикът запозна участниците в срещата с работата на Националната камара на съдебните изпълнители, която понастоящем осъществява съвместен проект заедно с Белгия, Полша и други държави с предмет „Съдебното изпълнение в Европа” и с цел: подобряване изпълнението на съдебните актове, подобряване достъпа на гражданите до правосъдие, e-justice, обмяна на информация между съдебните органи, отговарящи за съдебното изпълнение, изготвянето на електронни брошури относно различните системи в държавите – членки, езикови познания, обмяна на добри практики.

Представителят на португалската Камара на съдебните изпълнители представи съществуваща португалска система на съдебно изпълнение, според която съдебните изпълнители имат правомощия относно завещанията, връчването на нотариални книжа и отделните регистри.

Заседанието, проведено на 21.01.2011 г.:

Вторият ден от срещата бе посветен на запознаване на членовете на мрежата с **основните проблеми по някои европейски инструменти**, които предстои да влязат в сила.

Рим III:

На първо място бе поставен въпросът за сътрудничеството между държавите членки в областта на **развода** и по-специално **съотношението между Рим III и Регламент 2201/2003 г. на Съвета**. Бе изтъкнато, че в различните държави, според тяхното вътрешно право съществуват различни режими относно развода – по-либерални и не толкова либерални. В рамките на разискванията в Комисията и в работните групи е имало много дебати относно съществуващото вътрешно право и противоречията между отделните правни режими, както и по прилагането на чуждото право. Според нормите на международното частно право, съдилищата следва да приложат или своето вътрешно право /lex fori/ или международните конвенции, двустранни договори, Хагските конвенции, тези на Съвета на Европа. Понастоящем факторите за привързване са националност и постоянно пребиваване. Някои държави членки прилагат вътрешното си право и много по-малко чуждото право.

До сега към Регламента са се присъединили **14 държави членки**, но той е един **отворен инструмент**, към който могат да се присъединят и други държави. Според този инструмент критерият за привързване е мястото, където е станала фактическата раздяла.

Бе изтъкнато, че регламентът /1259/2010 на Съвета – т.нар. Рим III/ има няколко основни цели:

- по-голяма лекота при правоприлагането

Понастоящем само две държави членки позволяват на органите си да избират приложимия закон

- избягване на т.нар. forum shopping.

Регламентът е доста обемен, съдържа 4 глави.

В него е предвидена възможността за прилагане на чуждестранното право – чл. 4.

Ограничена е автономията на страните – чл. 5, критерии за привързване:
- постоянно пребиваване, - последно постоянно пребиваване, - lex fori.

Регламентът влиза в сила на 30.12.2010 г. и ще се прилага, считано от 21.06.2012 г. Понастоящем Европейската комисия очаква нотификациите на държавите – членки.

При последвалите **дискусии** бе изтъкнато от представители на някои държави – членки, че **би било добре повече държави да се присъединят** към Регламента, което би създавало повече възможности за гражданите, както и че Регламентът е без значение за държавите, които не го прилагат и по отношение на тях няма да има никакви правни последици.

Брюксел I:

Бе изтъкнато, че този регламент е в сила от 2003 г., изготвено е статистическо проучване и оценка на резултатите от прилагането му. **През 2006 г.** е изготвен **Въпросник по прилагането му**, а **през 2009 г.** – **Зелена книга** относно неговото функциониране, както и е предизвикано публично обсъждане.

Предвидени са **множество промени:**

1/ премахване на екзекватурата.

Причини: - изключително високи разноски, - продължителност на времето /възможност за обжалване/, - в 90 % от случаите производството протича изключително формално.

Предвидени са две други възможности за защита на молителя:

- при наличие на две постановени решения в две държави и

- при ненадлежно уведомяване е предвидено право на обжалване.

Предвидени са две изключения на правилото за премахване на екзекватурата: - в случай на измама и при колективните иски, двете производства са изключително различни.

2/ съдебни процеси между граждани на ЕС и такива от държави извън Съюза /прилага се също така по отношение на лицата, нуждаещи се от специална закрила/

3/ основна промяна – съгласие за промяна на приложимото право и на съда.

Представен е един механизъм – подходящ режим както на европейско, така и на национално ниво. Нормата на *litis pendencia*.

4/ по отношение на арбитража: Арбитражът е изключен от приложното поле на Регламента. Страните, разбира се, могат да блокират

това, като сезират съда. Идеята е да се даде приоритет на съда в Европа там, където е седалището на съответния арбитраж, с цел да се създаде стабилна юридическа рамка.

5/ отделно от това са налице промени и в частта за привременните мерки.

Директивата за медиацията:

Обсъдено бе прилагането на Директивата по отношение на правоотношения с трансграничен елемент – чл. 8, като споразуменията, резултат от трансгранична медиация следва да получат изпълнителна сила в държавите – членки. Наблегна се на елемента „конфиденциалност“, като самата дефиниция на понятията „медиация“ и „медиатор“ е оставена на всяка от държавите – членки. Сроктът за транспониране на директивата е 21.05.2011 г. Понастоящем 18 държави – членки са изпратили на Европейската комисия нотификациите си, съдържащи съответните съдилища и компетентни органи по Директивата, 7 държави вече са извършили транспонирането, а по отношение на други вече съществуват вътрешни норми. Директивата няма обвързваща сила по отношение на Дания.

Специално внимание бе отделено на случаите, свързани с международното отвлечение на деца, целта е в тези случаи да се увеличат възможностите за прилагане на медиация, което е от полза за всички – и за родителите и за децата. В това отношение Белгия изтъкна една своя инициатива за създаване на **работна група** по тези проблеми от представители на различните държави, като **крайният срок**, както бе решено **за заявяване на участие е 15.02.2011 г.**

Друга дискутирана тема бе изготвянето на **Зелена книга от 2010 г. относно документите за гражданско състояние**. Документите за гражданско състояние са тези документи, които се отнасят до личността на лицето – раждане, смърт, националност, наследяване и родствени връзки и др. Проблемите възникват при пътуване или преместване от една държава в друга.

В тази връзка основната цел на Зелената книга е улесняване движението на официалните документи. Целта е да бъде създаден **единен европейски сертификат по гражданско състояние** /който да може да се издава на всички официални езици/. Само две държави – членки са се присъединили към Конвенцията от 1996 г., свързана с регистрите по гражданско състояние.

Освен това тази Зелена книга изучава проблемите, свързани със сътрудничеството между държавните органи, признаването на отделните документи и хармонизацията на приложимото право.

Следващият дискутиран въпрос бе **Обучението по Европейско право:**

Целите на обучените са: подпомагане прилагането на правото на ЕС, създаване на европейско правно пространство,.

Законовата база - а/ Лисабонският договор, б/ Програмата от Стокхолм /срок до 2015 г./

Отговорни за обучението – държавите – членки.

Субектите – съдии, прокурори, нотариуси, съдебни изпълнители, съдебни служители, медиатори.

Съдържание на обучението – правото на ЕС, приложимото право, сравнително право, компетенции, опознаване на различни държави и правни системи.

Типове дейности – конференции, събрания, семинари, обмяна на опит, дистанционно обучение, обмяна на опит между съдилищата.

Нива на организация – местно, регионално, национално, европейско. Европейската комисия констатира, че всеки път повече и повече лица получават своето обучение.

Организация на работата на ЕСН през 2011 г.:

Предоставена е възможността на държавите – членки да изпратят **коментарите си за включване на теми до 15.02.2011 г.**

На участниците бе предоставен **график с редовните срещи** на мрежата **и примерните теми за разискване.**

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЗАХАРОВА,

Членовете на българската делегация, присъствали в 9-тата годишна среща на Европейската съдебна мрежа единодушно са на мнение, че работата на мрежата е изключително полезна за българската правна система и за участието на Република България в международноправното сътрудничество с оглед подобряване правоприлагането и разширяване достъпа на гражданите до правосъдие.

С оглед на това полезно за нас би било и участие в различните работни групи в рамките на мрежата, една от които е посочената по-горе такава в областта на семейното право в международен аспект.

Богдана Желявска

Заместник-председател на СГС